

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 23 (2)

IZDAN 20. avgusta 1922.

PATENTNI SPIS ŠT. 394.

Dr. Emerich Szarvasy, Budimpešta.

Postupak za usapunjene hloroderivata alifatičnih ugljovodnika.

Prijava od 30. marta 1921.

Važi od 1. januara 1922.

Pravo prvenstva od 16. jula 1914 (Ugarska).

Poznato je da se hlorni derivati alifatičnih ugljovodnika mogu saponifikovati vrelim alkalnim hidroksidima, pri čemu na derivati metana, sadrže dva ili više atoma hlora, prelaze u glikol, mravlju kiselinu itd.

Tehničko izvodjenje ove reakcije biva, u interesu njenog bržeg toka, na višim temperaturama i pritiscima. Pokazalo se sad, da pri izvodjenju reakcije reakcioni sud, — koji je s obzirom na visoke temperature i veliki pritisak ceo metalan ili obložen metalom — biva jako nagrižen. Našlo se da uzrok izgrizanja leži u tome, što se reakcija saponifikacije na suprot dosadašnjem mišljenju, ne vrši neposredno izmedju hlornog derivata i hidroksida, već se sastoji iz dve faze. U prvoj fazi reaguje hlorni derivat, koji se nalazi u parnom prostoru sa vodenom parom tako, da se dobija hlorovodonična kiselina, koja u slobodnom stanju dolazi u dodir sa metalom i nagriza ga. Druga faza reakcije sastoji se u tome, što hidroksid apsorbuje hlorovodoničnu kiselinu, i usled toga kvari u parnom prostoru ravnotežu povratne reakcije izmedju hlornog derivata i vodene pare i to stalno u tom smislu, da uvek nove količine hlornog derivata stupe u reakciju sa vodenom parom.

Prema pronalasku iskoristiće se ovo saznanje za sprečavanje korozije reakcionog suda tako, da se za vreme reakcije svi zidovi, koji ograničavaju gasni prostor i svi delovi reakcionog suda drže obloženo jednim slojem alkalnog hidroksida, tako da slobodna hlorovodonična kiselina, koja se u gasnom prostoru nalazi, dolazi u dodir samo sa hidroksidom, ali ne sa onim delovima aparata, koje bi mogla nagrasti.

Ovo se dejstvo može postići sa srazmerno jednostavnim srestvima. Može se na pr. kao reakcioni prostor upotrebiti položen kazan, koji se za vreme reakcije vrti oko svoje uzdužne osovine, tako da su oni delovi zidova suda koji ulaze u gasni prostor obloženi uvek jednim slojem hidroksida. Mogu se dalje još kod kazana u miru pomoći sprava za mešanje, pumpi, prskalica i tome slično, održati svi delovi aparata, koji ulaze u gasni prostor stalno obloženi hidroksidom.

Usled stalne obloge svih delova aparata, koji se nalaze u gasnom prostoru, slojem hidroksida povećana je znatno površina, koja apsorbuje što ubrzava tok reakcije, tako da se rad uložen na sprečavanje korozije nadoknadije ubrzavanjem reakcije.

Novi postupak upotrebljava se ne samo kod metalnih reakcionih sudova, već i kod tako zvanih oklopljenih ili homogeno prevučenih sudova, jer postoji opasnost korozije spoljnih zidova usled oštećenosti unutrašnje obloge.

Patentni zahtevi:

1. Postupak za saponifikaciju hlornih de-

rivata alifatičnih ugljovodonika izuzimajući metil-hlorid pomoću alkalnih hidrosida na višoj temperaturi, naznačen time, što se za vreme trajanja reakcije svi zidovi i delovi aparata koji ograničavaju gasni prostor reakcionog suda pokriju slojem alkalnog hidrosida.

2. Postupak prema zahievu 1. naznačen
time, što se za vreme reakcije hidroksid i
aparat kreću u suprotnom pravcu.